

Sarajevo, 23.05.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
16.05.2022. – 20.05.2022.

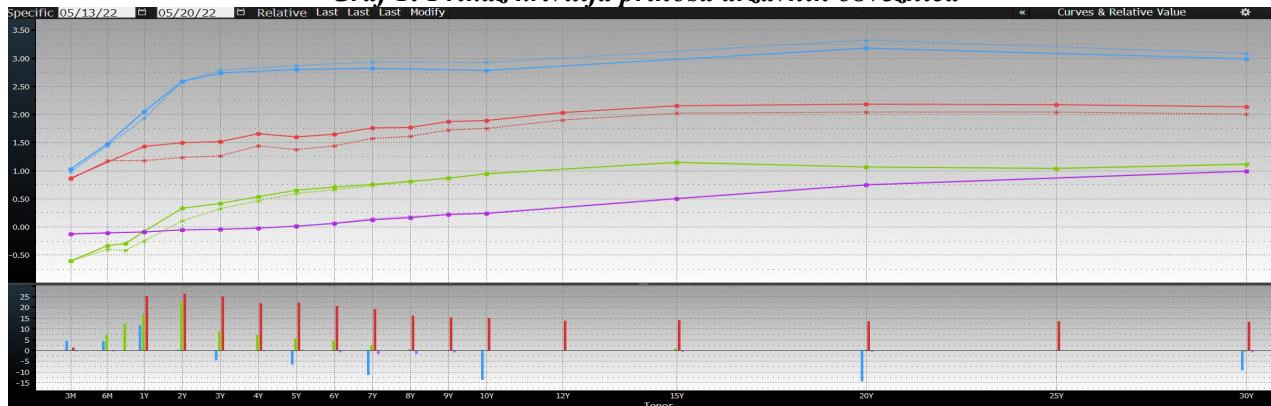
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	13.5.22	- 20.5.22	13.5.22	- 20.5.22	13.5.22	- 20.5.22	13.5.22	- 20.5.22
2 godine	0,11	- 0,34 ↗	2,58	- 2,58 ➔	1,25	- 1,51 ↗	-0,05	- -0,06 ↘
5 godina	0,60	- 0,66 ↗	2,87	- 2,80 ↘	1,38	- 1,60 ↗	0,01	- 0,01 ➔
10 godina	0,95	- 0,94 ↘	2,92	- 2,78 ↘	1,74	- 1,89 ↗	0,25	- 0,24 ↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	13.5.22	- 20.5.22
3 mjeseca	-0,581	- -0,583 ↘
6 mjeseci	-0,408	- -0,339 ↗
1 godina	-0,223	- -0,060 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 20.05.2022. godine (pone su pune linije) i 13.05.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su tijekom proteklog tjedna bilježili volatilna kretanja, ali su u odnosu na prethodni tjedan ipak povećani, s tim da su najveće promjene zabilježene na prednjem dijelu krive prinosa. Prinosi njemačkih dvogodišnjih obveznica su povećani za 24 bazna boda, prinosi petogodišnjih obveznica za 6 baznih bodova, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica skoro nepromijenjeni. Prinosi italijanskih obveznica su zabilježili rast od 15 do 22 bazna boda, te su i kod ovih obveznica najveće promjene zabilježene na kraćem i srednjem dijelu krive prinosa. Izjave zvaničnika ECB nastavile su da ukazuju na sve veću vjerojatnoću da bi već na lipanjskoj sjednici mogla da bude donesena odluka o ukidanju programa kupovina obveznica, što bi otvorilo put ka prvom povećanju kamatnih stopa, najvjerojatnije već u srpnju. Objavljen je zapisnik sa posljednje sjednice UV ECB, održane u travnju, koji je ukazao na različita stanovišta članova UV u smislu da su neki članovi željeli da bez odlaganja počnu sa djelovanjem, dok su neki drugi bili mišljenja da bi previše agresivno prilagođavanje monetarne politike moglo da bude kontraproduktivno jer te politike ne bi mogle da utječu na trenutne uzroke cjenovnog rasta. U svakom slučaju, preovladavao je opći stav članova da bi postupni proces normalizacije monetarne politike, koji je započet u prosincu, trebalo nastaviti, te da je isti potrebno prilagoditi inflatornim očekivanjima u srednjem roku.

Prošlog tjedna objavljen je preliminarni podatak GDP-a za eurozonu koji je pokazao da je, usprkos događanjima u Ukrajini, nastavio da bilježi blagi rast na početku ove godine, što predstavlja olakšavajuću okolnost za ECB, koja barem za sada ne mora da brine o mogućoj recesiji. Istovremeno, inflacija u eurozoni u travnju je ostala nepromijenjena, ali se i dalje nalazi na visokoj razini od 7,4%, daleko iznad ciljnih 2%. Europsko povjerenstvo je objavilo nove prognoze, prema kojima bi, u slučaju da dođe do ozbiljnih poremećaja dotoka prirodnog plina iz Rusije (ekstremni scenario), rast GDP-a iznosio samo 0,2%, navodeći da bi oporavak nakon pandemije uskoro mogao biti obustavljen. Istovremeno, inflacija bi, prema ovom scenariju, za ovu godinu iznosila 9%. Prema baznom scenariju, Europsko povjerenstvo očekuje rast GDP-a od 2,7% u ovoj godini, te rast od 2,3% u 2023. godini, što je manje u odnosu na prognoze iz veljače od 4% i 2,7%, respektivno. Za inflaciju u eurozoni se sada očekuje da će ove godine iznositi 6,1%, a u narednoj godini 2,7% (ranije očekivano 3,5% i 1,7%). Očekuje se da bi vrhunac inflacije trebalo da bude dostignut tijekom tekućeg tromjesečja.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	TRAVANJ	-17,8	-17,6
2.	Trgovinska bilanca – Nizozemska (u milijard. EUR)	TRAVANJ	-	4,8
3.	Trgovinska bilanca – Španjolska (u milijard. EUR)	TRAVANJ	-	-4,64
4.	Trgovinska bilanca – Italija (u milijardama EUR)	TRAVANJ	-	-0,084
5.	Bilanca tekućeg računa – EZ (u milijardama EUR)	OŽUJAK	-	-1,6
6.	Bilanca tekućeg računa – Njemačka (u milijard. EUR)	OŽUJAK	-	18,8
7.	Bilanca tekućeg računa – Italija (u milijardama EUR)	OŽUJAK	-	-1,03
8.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	OŽUJAK	-	2.755,4
9.	GDP – EZ (tromjesečno) prelim.	I tromjesečje	0,2%	0,3%
10.	GDP – Nizozemska (tromjesečno) prelim.	I tromjesečje	0,1%	0,0%
11.	Stopa inflacije – EZ (final.)	TRAVANJ	7,5%	7,4%
12.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	TRAVANJ	3,5%	3,5%
13.	Stopa inflacije – Austrija (final.)	TRAVANJ	7,2%	7,2%
14.	Output građevinskog sektora – EZ (G/G)	OŽUJAK	-	3,3%
15.	Zaposlenost – EZ (tromjesečno) prelim.	I tromjesečje	-	0,5%
16.	ILO stopa nezaposlenosti – Francuska (tromjeseč.) I tromjesečje		7,4%	7,3%
17.	Stopa nezaposlenosti – Grčka	OŽUJAK	-	12,2%
18.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	TRAVANJ	3,2%	3,2%
19.	Stopa nezaposlenosti – Portugalija (tromjesečno)	I tromjesečje	-	5,9%
20.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (prelim.)	SVIBANJ	-21,5	-21,1
				-22,0

SAD

Tijekom proteklog tjedna, predsjednik Feda iz St. Louis Bullard je potvrdio svoj stav da bi Fed trebao ove godine da poveća referentnu kamatnu stopu na 3,5% kako bi rastuću inflaciju držali pod kontrolom. Bullard je izjavio da će biti bolje ukoliko inflacija i inflatorna očekivanja budu više ograničena na kraći rok i kontrolirana. Također je izjavio da će ekonomija SAD vjerojatno nastaviti rasti tempom iznad trenda u narednih 18 mjeseci, a kućanstva će i dalje povećavati potrošnju kako utjecaj pandemije počinje blijediti. Po njegovim riječima, moglo bi se očekivati smanjenje referentne kamatne stope u 2023. i 2024. godini ukoliko inflacija bude u zadovoljavajućim okvirima.

Komentirajući odluku Feda o mjesecnom smanjenju bilančne sume od narednog mjeseca, predsjednik Feda iz Njujorka Williams je istaknuo kako se prodaja MBS-ova ne razmatra u prvoj fazi plana. Prema podacima TIC-a strani investitori su tijekom ožujka u dugoročnu financijsku aktivu, dugoročne obveznice i dionice, uložili neto 23,1 milijardu USD, što je znatno niži iznos u odnosu na veljaču kada su uložili 141,7 milijardi USD. Kada se u obzir uzmu i kratkoročne obveznice, te financijski derivati, strani investitori su u američku financijsku aktivu uložili neto 149,2 milijarde USD.

Predsjednik Biden je otpustovao u Japan na drugu etapu razgovara u cilju jačanja saveza SAD u Aziji, te kako bi predstavio trgovinsku inicijativu koju predvode SAD za regiju. Biden je priopćio da se 13 zemalja u Tokiju pridružilo novoj azijsko-pacifičkoj trgovinskoj inicijativi koju predvode SAD. Predsjednik

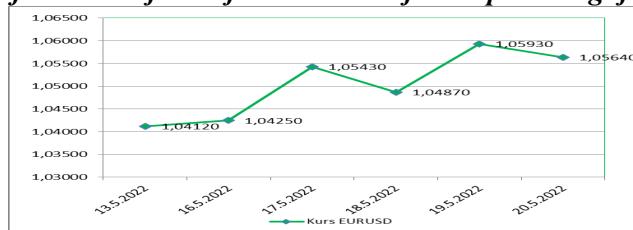
Biden i premijer Kishida su na konferenciji priopćili da će SAD i Japan zajedno sa drugih 11 zemalja pokrenuti "Indijsko-pacifički okvir za prosperitet".

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Maloprodaja (M/M)	TRAVANJ	1,0%	0,9%
2.	Industrijska proizvodnja (M/M)	TRAVANJ	0,5%	1,1%
3.	Iskorištenost kapaciteta	TRAVANJ	78,6%	79,0%
4.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	13. svibnja	-	-11,0%
5.	Indeks započetih kuća (M/M)	TRAVANJ	-2,1%	-0,2%
6.	Građevinske dozvole (M/M)	TRAVANJ	-3,0%	-3,2%
7.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	14. svibnja	200.000	218.000
8.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	7. svibnja	1.323.000	1.317.000
9.	Vodeći indeks	TRAVANJ	0,0	-0,3%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0412 na razinu od 1,0564.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Guverner BoE Bailey je izjavio da je trenutni val inflacije najveći izazov za središnju banku od 1997. godine, odnosno od kada je dobila neovisnost, ali da ništa nisu mogli učiniti da taj val zaustave. Bailey je dodao da je iznenađen razmjerom ekonomskog šoka i da raste rizik za dalji održivi rast cijena. Član MPC BoE Saunders je istaknuo da smatra da trenutno inflatorna očekivanja nisu usidrena. Preko 50 ekonomista je upozorilo da post-Brexit planovi za jačanje konkurentnosti ogromne financijske industrije rizikuje kreiranje rizika i problema koji vode globalnoj financijskoj krizi.

Tijekom proteklog mjeseca inflacija u Velikoj Britaniji je dostigla najvišu godišnju stopu rasta od 1982. godine, čime su pojačani pritisci na ministra financija Sunaka da osigura više podrške za kućanstva, a da BoE nastavi sa rastom kamatnih stopa usprkos rizicima recesije. Inflacija je u travnju dostigla razinu od 9%, čime su nadmašene visoke stope inflacije s početka devedesetih godina kada je Velika Britanija iskusila veoma visoke kamatne stope i široko rasprostranjeno neplaćanje kredita. Velika Britanija ima najveću stopu inflacije među velikim ekonomijama Europe i skoro sigurno u grupi G7, jer Kanada i Japan još uvijek nisu objavile podatke o inflaciji za travanj.

Vlada, koja želi da iskoristi svoje „slobode Brexita“, objavila je ovog mjeseca da će zahtijevati od regulatora da pomognu da London ostane globalno financijsko središte nakon što ta zemlja napusti Europsku uniju. Grupa od 58 ekonomista, uključujući dobitnika Nobelove nagrade i bivšeg ministra poslovanja Kejbla, rekla je da bi određivanje konkurenčnosti kao cilja moglo pretvoriti regulatore u strane koje posebno favoriziraju banke, što bi moglo voditi do kreiranja loših politika. Takve okolnosti bi, također, povećale rizik od nanošenja štete realnoj ekonomiji, jer financijski sektor privlači nesrazmjeran udio talenata, istaknuo je ministar financija Sunak u otvorenom pismu.

MMF je objavio da će se u 2023. godini Velika Britanija suočiti da sporijim ekonomskim rastom i upornjom inflacijom nego druge razvijene ekonomije. Ministar financija Sunak je upozorio da će narednih nekoliko mjeseci biti veoma komplikirano. Sa druge strane, o pitanju Brexita, bivši predsjednik WTO je istaknuo da je problematika odnosa između Sjeverne Irske i EU apsolutno rješiva, ali samo ukoliko Velika Britanija prihvati da je postojanje granice neizbjegljivo.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	TRAVANJ	-	-56.900 -81.600
2.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	OŽUJAK	3,8%	3,7% 3,8%
3.	Inflacija (G/G)	TRAVANJ	9,1%	9,0% 7,0%
4.	PPI ulazne cijene u proizvodnji (G/G)	TRAVANJ	19,0%	18,6% 18,6%
5.	PPI izlazne cijene proizvodnje (G/G)	TRAVANJ	12,5%	14,0% 11,9%
6.	Gfk povjerenje potrošača	SVIBANJ	-39	-40 -38
7.	Maloprodaja (G/G)	TRAVANJ	-7,0%	-4,9% 1,3%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,84931 na razinu od 0,84561, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2262 na razinu od 1,2480.

JAPAN

Tijekom proteklog tjedna zamjenik guvernera BoJ Amamiya je izjavio da BoJ mora da zadrži trenutne monetarne poticaje kako bi imala održivi rast cijena, korporativnih profita, radnih mjesta i plaća, odbacujući time sve špekulacije o ranom izlasku iz trenutnih prilagodljivih uvjeta. Amamiya je odbacio mogućnost za prerani izlazak iz politike monetarnih poticaja, dodavši da je važno da se nastavi sa jakim monetarnim ublažavanjem kako bi čvrsto podržali ekonomsku aktivnost kompanija i kućanstava. Ukoliko bi se smanjili monetarni poticaji, pojačao bi se pritisak na ekonomiju i time udaljilo od ciljane razine inflacije od 2%.

Ekonomija Japana se smanjila u I tromjesečju nakon što su ograničenja zbog Covid19 pogodila uslužni sektor, a rast cijena robe stvorio nove pritiske izazivajući zabrinutost zbog usporenja ekonomije. GDP je u I tromjesečju, prema preliminarnim podacima, smanjen za 1,0% tromjesečno svedeno na godišnju razinu, što predstavlja manji pad od očekivanog (-1,8%), nakon rasta od 3,8% u prethodnom tromjesečju. Pad ekonomije predstavlja izazov za premijera Kishidu koji ima za cilj da poveća ekonomski rast i raspodjelu bogatstva u okviru svog programa „novog kapitalizma“, izazivajući zabrinutost od moguće stagflacije. Stopa inflacije u Japanu je povećana u travnju sa 1,2% na 2,5% godišnje, u skladu sa očekivanjima. Inače, stopa inflacije je premašila ciljanu razinu inflacije od 2% prvi put u posljednjih sedam godina zahvaljujući rastućim troškovima uvoza, a ne snažnoj domaćoj tražnji koju BoJ pokušava da potakne. BoJ će zadržati kamatne stope na ultraniskim razinama, jer se stopa inflacije neće mnogo povećavati, dodao je Kuroda, naglašavajući stav Japana da će ostati izvan okvira članica grupe G7 koje su usmjerene na pooštovanje monetarne politike. Kuroda je predstavnicima članica grupe G7 objasnio da će se BoJ strpljivo držati svojih snažnih monetarnih olakšica kako bi osigurali da se ekonomija oporavila od pandemije.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Porudžbine strojnih alata (G/G) prelim.	TRAVANJ	-	25,0% 30,0%
2.	GDP (Q/Q) prelim.	I tromjesečje	-1,8%	-1,0% 3,8%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) final.	OŽUJAK	-	-1,7% 0,5%
4.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	OŽUJAK	-	-1,6% 1,5%
5.	Trgovinska bilanca (u milijardama JPY)	TRAVANJ	1.150,00	839,2 414,1
6.	Izvoz (G/G)	TRAVANJ	13,9%	12,5% 14,7%
7.	Uvoz (G/G)	TRAVANJ	35,0%	28,2% 31,2%
8.	Stopa inflacije (G/G)	TRAVANJ	2,5%	2,5% 1,2%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 134,55 na razinu od 135,03. JPY je aprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine 129,22 na razinu od 127,88.

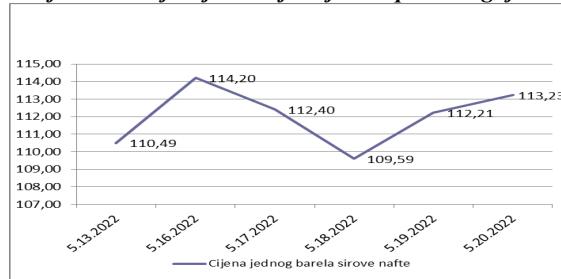
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 110,49 USD (106,12 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je povećana jer je zabrana uvoza nafte iz Rusije u EU postala sve izvjesnija. Ova očekivanja su imala snažniji učinak na cijenu nafte nego slabi ekonomski pokazatelji koji su objavljeni za Kinu, a koji su pojačali strahove recesije. Nakon ovog rasta cijena nafte je počela da bilježi usporenje koje je bilo najizraženije sredinom tjedna kada je cijena jednog barela smanjena ispod 110 dolara. Cijena ovog energenta je smanjena nakon što je administracija predsjednika Bidena priopćila da će ovlastiti američku naftnu kompaniju Chevron Corp da pregovara sa Vladom Venecuele o pitanju isporuke nafte. Pored toga, objavljene su vijesti da su američke rafinerije povećale proizvodnju i da su strateške zalihe nafte u SAD smanjene na tjednoj razini, te su se našle na najnižoj razini od studenoga 1987. godine. Već narednog dana, u četvrtak, cijena je povećana, nakon što su se pojavile vijesti da zvaničnici Kine planiraju da olabave COVID-19 restrikcije u Šangaju, što bi dalje moglo da suži globalnu ponudu energenata. USD je u četvrtak blago deprecirao, što se također odrazilo na rast cijene nafte. Cijena nafte je u petak blago povećana jer su planirana zabrana ruske nafte u EU i ublažavanje karantina zbog COVID-19 u Kini umanjili zabrinutost da će usporavanje ekonomskog rasta našteti potražnju za ovim energentom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 113,23 USD (107,18 EUR), te je na tjednoj razini zabilježen rast od 2,48%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.811,79 USD (1.740,10 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je imala tendenciju rasta. Početkom tjedna cijena ovog plemenitog metala je povećana pod utjecajem snažnog USD, te dalje očekivanja rasta kamatnih stopa. Do sredine tjedna cijena zlata nije bilježila značajne promjene uglavnom zbog snažnog USD, očekivanja daljeg rasta kamatnih stopa, ali i zbog iščekivanja rezultata sa tržišta rada u SAD koji su objavljeni u četvrtak. Nakon što su objavljeni ovi podaci sa tržišta rada, koji su bili nešto slabiji, pojačana je zabrinutost za ekonomski rast, što se odrazilo na rast cijene zlata. U takvim okolnostima cijena je značajnije povećana tijekom trgovanja u četvrtak. Pojedini analitičari smatraju da trenutna očekivanja recesije pojačavaju neizvjesnosti oko ekonomskog rasta u SAD, što ima pozitivan učinak na cijenu zlata.

Cijena zlata je tijekom trgovanja u petak bilježila blagi rast u odnosu na dan ranije. Tijekom tjedna dolar je blago oslabio sa prethodnih najviših razina zabilježenih u posljednja dva desetljeća, dok je zabrinutost za ekonomski rast SAD utjecala na to da se investitori postupno usmjere ka sigurnim investicijama poput zlata. Središnja banka Turske je objavila vijest da su zlatne rezerve u tjednu koji je završio 13. svibnja smanjene za 898 milijuna USD u odnosu na tjedan ranije, a kao rezultat pokušaja da se zaustavi deprecijacija lire. Promatrano na godišnjoj razini rezerve zlata su smanjene za 4%. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.846,50 USD (1.747,92 EUR). Na tjednoj razini cijena je povećana za 1,92%. Ovo je prvi tjedni rast cijene zlata od sredine travnja.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

